

MUSIKKTEATERFORUM

Innspill til Utredning av Kunstnerøkonomien, Kulturdepartementet 2014.

- **Entreprenørskap:** Det kulturelle entreprenørskap må styrkes i alle ledd. Fra utdanning til utøvende. Musikkteaterforum (MTF) erfarer at Entreprenørskapstanken innen kunst og kultur pr. 2014 fortsatt skaper debatt innen deler av kultursektoren. Mange kunstnere opplever at tanken på, og selve ordet, entreprenørskap står i et motsetningsforhold til sitt grunnleggende kunstneriske virke. Med en økende utøvermasse innen musikk/ scenekunst, ser MTF det som et avgjørende punkt å ha god kjennskap til begrepet Entreprenørskap. Dette som en forutsetning for å kunne leve av sin kunst, og ikke minst for å utvikle en karriere i et verdiskapende perspektiv, både økonomisk / samfunnsmessig, og nasjonalt / internasjonalt.

Et viktig ledd i dette arbeidet ligger i å styrke kunstnernes forståelse av at de, ved sitt arbeid, faktisk er verdiskapere både samfunnsmessig og økonomisk. Norske musikk og scenekunstutøvere består, foruten utøvere med fast ansettelse, av en voksende gruppe frilansere i enkeltmannsforetak, flere uten entreprenøriell erfaring fra studier. De arbeider hver dag entreprenørielt, men har vanskelig for å sette ord på hva de faktisk gjør, og med det også vanskeligheter for å se den totale verdien i, og verdiskapingen av sine resultater. Man ser også en tendens til at utøverne klatrer til et visst punkt på karrierestigen, for så å falle fra grunnet for liten kompetanse på samarbeidsformer, prosjektutvikling og forretningsdrift.

Pr. idag mangler Norge et tilfredstillende tilbud for kulturell entreprenøriell kunnskapservervelse. Vi mangler også en overføringsplattform for eksisterende kunnskap og kompetanse, en samarbeidsplattform med aktører fra næringslivet, idrett og andre, og nettverksarenaer og møteplass for gruppene.

Organisasjoner som MTF, MØST, MFO, NTO og Norsk Skuespillersenter mfl. avholder kurs/workshops ut mot sine brukere på enkeltstående temaer innen entreprenørskap, og man ser samtidig en liten fremgang på implementering av entreprenørskapet innenfor den kulturelle utdanningssektoren, men da også her i største grad utført ved enkeltstående kurs, og kun for studenter. (Ref. NIFUrapport2014-8 - Entreprenørskap i undervisningen). Skal det kulturelle entreprenørskapet få anledning til å vokse i et verdiskapende perspektiv, må det legges føringer for hvordan dette skal la seg gjennomføre. Føringerne må videre følges nøye opp. Et økonomisk grunnlag for prosessgjennomføring er av avgjørende betydning for måloppnåelse.

- **Utdanning:** Pr i dag finnes det kun tilbud om privat utdanning innenfor musikkteater i Norge. Musikkteaterhøyskolen v/ rektor Kjersti Riise Karlsen, og Fagskolen Bårdar v/ rektor Hilde Haugan. Da vi nå har en høyskole innen musikkteater, er det viktig å gi institusjonen og dens studenter de samme vilkår som ved andre kunstutdanninger på høyskolenivå i Norge. Pr dags dato må utdanningens institusjonen belaste studentene med et relativt høyt beløp for å kunne opprettholde sitt tilbud, noe som igjen gir studentene høye studielån og med det dårligere vilkår for å overleve som kunstner etter endt utdannelse. MTF oppfordrer staten til å bevilge driftstilskudd til høyskolen i musikkteater, med begrunnelse i at musikkteater-studentene da vil få tilnærmet de samme økonomiske vilkår som studenter ved de øvrige norske kunstutdanninger etter endt studie, og ved arbeidslivets start.

MUSIKKTEATERFORUM

- **Arbeidsvilkår:** Utøvermassen innenfor musikkteater og scenekunst generelt er voksende, og kampen om arbeidsplassene er stor. De senere årene har det i denne prosessen dukket opp en ny problemstilling som retter seg mot produsenter av musikkteater, da fortrinnsvis de private. Da det økonomiske presset er stort ved å produsere opp store musikaler (15 - 30 millioner pr. produksjon) forsøker produsentene å finne nye løsninger for rimeligere arbeidskraft. En løsning har vært å samarbeide med utdanningssektoren, da fortrinnsvis Bårdar akademiet, og la studenter delta i forestillingene. Produsentene kaller dette «en satsning på nye talenter», mens MTF og andre organisasjoner mener det klart er å undergrave de profesjonelle utøvernes arbeidsmarked og muligheter. Hovedproblemstillingen ved denne situasjonen ligger i den økonomiske fordelingen mellom det private og det statlige teatret, hvor de private produsentene må bære all risiko alene, mens de statsstøtte teatrene er tildelt en statlig økonomisk sikkerhet. MTF oppfordrer til en gjennomgang av tilskuddsordningene for på denne måten å bedre utøvende kunstners arbeidssituasjon og økonomi.
- **Næringspotensial: Utviklingsmidler.**
Pr i dag finnes det ingen statlig institusjon, organisasjon el. som gir øremerket tilskudd til utviklingsmidler innenfor scenekunstgrenen musikkteater. I et land hvor musikkteatertradisjonen er lang og fortsatt er sterkt voksende, ser vi på dette med undring. Ved utvikling følger arbeidsplasser, kompetanseheving, nettverking på tvers av kulturnæringer, organisasjoner og næringsliv, og ikke minst skaper det næringsutvikling i alle ledd i prosessen. MTF mener norske kulturbedrifter, som manus/tekstforfattere, komponister, sangere, skuespillere, musikere, regissører, scenografer, dramaturger og andre, har et klart potensial til positiv verdiskaping gjennom utvikling, både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.
Vi viser også til den danske utviklingsordningen «Uterus» med kunstnerisk leder Søren Møller. Uterus er støttet av det danske kulturministeriet og kan vise til en positiv utvikling, nyskaping og internasjonalisering av dansk musikkteater. www.uterus.dk. MTF har opprettet utviklingsordningen «Kammermusikalvekstedet» etter mal fra danske Uterus. Ordningen har pr. idag få eller ingen muligheter for offentlig grunnstøtte fra stat og/eller andre organisasjoner som Innovasjon Norge ell.
MTF oppfordrer til økt oppmerksomhet på utvikling som et positivt bidrag i å styrke kunstnerøkonomien og dens verdiskapende potensial.
- **Honorering/lønn:**
En scenekunstners hovedvirke er utvikling av et gitt materiale fra ord/noter på papir til aktiv scenisk handling. I dette ligger det at kunstnerens arbeid er hans totale virke, både i prøve/utvikling og fremføringsprosess. Et system som, ref. mandat: «i større grad betaler kunstnere for kunstproduktet, ikke i forkant for å produsere kunst» undergraver derfor scenekunsten i sin form og helhet. MTF tar stekt avstand fra mandatet med bakgrunn i ovenstående begrunnelse.

MUSIKKTEATERFORUM

Oslo 14.08.2014

Henriette Myhre
Daglig leder
Musikkteaterforum

www.musikkteaterforum.no

e-mail: henriette@musikkteaterforum.no